

Idei despre unu regulamentu pentru clerulu Moldovei.

(Memorială adresată foetșiași ministrș de kăltș Dn.
Dimitrie Stșrza.)

(Анкеiere.)

Се vedemă акѣм каре свѣтѣ дрептѣриле шѣ даторинцеле статѣаși дп интересѣ съș шѣ кѣрѣ дп алѣ бѣсерѣчеї.

Статѣаș аре:

Дрептѣаș шѣ даторинца де протекторѣ шѣ а апѣрѣторѣ алѣ тѣтѣрорѣ конфесїонлорѣ сѣș со-цїетѣцїлорѣ релецїоесе афѣлторе пе пѣтѣптѣаș сѣș, а ле кѣрорѣ dogme, моралѣ шѣ рїтѣ пѣ копрїндѣ нїмїкѣ вѣтѣптѣторѣ сѣș перїклїтѣторѣ де статѣ шѣ де оmenime (jus advocatiae).

Пото фї кѣ статѣаș ва вреа се кѣпобѣкѣ пѣмаї пе зна де релеѣа статѣаși, пе а кѣреї бѣсерїкѣ се сїмте дндемнатѣ а о ажѣта шѣ дїп мїжлочеле сале матерїале. Бїне; ачелаш дпсѣ есте даторѣ а лѣа дпкаї сѣв арїпеле сале апѣрѣторѣ шѣ пе алте конфесїонї каре с'ар дп-тѣтппла сѣ се афле дп цѣрѣ, дїп кавса кѣ метѣрїї ачелорашї сѣлт метѣрїї шѣ аї статѣаși, сѣпѣшї аї лѣї, коптрївѣиторї ла скопѣаș лѣї кѣ аверѣа шѣ кѣ вїѣца. Престе ачѣста статѣаș пѣ аре се факѣ сїлѣ копшїтїндеї нїмѣаși, чї елѣ аре пѣмаї дрептѣаș де а претїнде ка фїекаре сѣпѣсѣ четѣцїѣпѣ алѣ лѣї сѣ се цїпѣ де оresh-каре дїп конфесїонїле рекѣпосекѣте шѣ ка прѣпчїї пѣлѣ ла кѣтаре вѣротѣ (18—20 апї?) се фїѣ крескѣщї дп релеѣа пѣрїпцїлорѣ. — Дрептѣаș де апѣраре дндаторѣзѣ пе статѣ дпкѣ а шѣ скѣтї шѣ а протѣѣ пе іерархїле цѣреї сале де

орїѣ амерїндаре, ловїре, дпшїларе леар veni лорѣ дела канїї алторѣ бѣсерїчї кѣ адевератѣ оmoцене, дпсѣ кѣ тотѣаș стѣрїне, сѣпѣсе алторѣ статѣрї. Ачѣстѣ даторїндѣ мерѣе аша департе, дп кѣтѣ токѣа кѣндѣ о іерархїѣ с'ар сѣпѣне де вѣлѣ воїѣ ла дпшїларѣа алтора, елѣ треѣѣе се сарѣ ла мїжлокѣ шї сѣ пѣ свѣере оdatѣ кѣ капѣаș, дїп кавсѣ кѣ дпшїларѣа шѣ недрептѣ-цїреа ловеште дп асемѣнеа касѣ тотѣодатѣ пе сѣпѣшїї статѣаși, ле сторѣѣ пѣтерїле, пе-рїклїтѣзѣ авѣдїа, просперїтатеа, знеорї кѣрѣ есїстїнца нацїоналѣ. Ла касѣ де несѣпѣнѣре статѣаș ното педенсї прїп секѣларїсарѣа де респектївеле аверї; пентрѣ кѣ дѣкѣ іерархїа нацїоналѣ креде кѣ аре прїсосѣрї пе каре ле ното да алтора, треѣѣе сѣ ле деа маї бїне ла статѣаș шѣ ла нацїїнеа дела каре а фостѣ джса дѣрѣїтѣ, дпзестратѣ шѣ авѣцїтѣ. — Тотѣ де аїчї се dedѣѣе шѣ дрептѣаș де а тѣрѣїнї грѣтѣдїреа де авѣдїї колосале дп тѣнїле бѣсе-рїчештї, ad manus mortuas, дїп каре апої зрѣмѣзѣ сторѣѣѣа шѣ сѣрѣѣїреа четѣцїенїлорѣ статѣаși.

Дптрѣ асемѣнеа сѣ дпцѣлеѣе де сїне шѣ дрептѣаș де а сѣпѣне венїтѣрїле бѣсерїчештї ла коптрївѣїцїне дп фолосѣаș вїстїерїѣї статѣаși дп тѣсѣра дп каре сѣ сѣпѣнѣ орїкаре алте аверї мїренештї, пентрѣкѣ бѣсерїканїї дпкѣ аѣ треѣѣ-їндѣ де апѣрареа статѣаși. —

— Дрептѣаș де а тѣрѣїнї пѣтерѣаș мо-нахїлорѣ сїре а апѣра де дпшїцїларѣа враѣе-лорѣ черѣте пентрѣ агрїкѣлѣтѣрѣ, їндѣстрїѣ, сер-вїцїѣ де статѣ кѣ кондеїаș шѣ кѣ арѣа, кѣм шѣ сїре а пѣ се мїкшора пѣтерѣаș коптрївѣен-цїлорѣ шѣ тотѣодатѣ алѣ пропѣгѣторїлорѣ де

тъкръ органеле статутвлѣ каре с'ар екшите днадисѣ ла фаца локвлѣ; пентрѣ къ статвлѣ о даторѣ а кѣнѣште ка че фелѣ де дивѣцътърѣ се пропзнѣ дн ачелашѣ, че дисциплинѣ се цѣне, че виѣцъ двкѣ локвиторѣ лорѣ; дитокта гвбервлѣ е даторѣ а чере шѣ конспектърѣ семестрале, шѣ сокотѣла венѣтърлорѣ шѣ а спеселорѣ докзмен- татъ кѣм се кѣвѣне.

Тѣте ачесте дрептърѣ але статвлѣ аѣ фостѣ тотѣдеавна рекѣпоскѣте де кѣтрѣ висерѣка ресѣритѣнѣ, прѣкѣм истѣрѣа висерѣчѣскѣ аратъ дн- ведератѣ. — —

— Акѣм дѣвѣче амѣ трасѣ ѳрешкѣм мѣ- звѣна днтре потестѣдѣле еклесиастѣкѣ шѣ а ста- твлѣ, есте тимвлѣ а не реѣнторѣче ла днтре- вѣчѣзна пѣсѣ дн ѳрѣптеа ачестѣ дисертѣдѣнѣ: Чѣне репрезентъ потестатеа леѣислатѣвѣ пентрѣ клерѣ дн Молдова? Респѣнсѣвлѣ акѣм нѣ есте грѣѣ. *Altius sic altera poscit opem res et conjugat amice.* Амѣндовѣ, шѣ висерѣка шѣ ста- твлѣ, ѳѣкаре дн сѣра са. —

— Пентрѣка днѣ о леѣе, знѣ регѣламентѣ че се дореште сѣре скопѣвлѣ регѣлѣрѣи клерѣвлѣ днтрегѣ сѣ'шѣ айѣз реѣзлѣтатеа сале кѣ атѣтѣ маѣ мѣнтѣиторѣ, есте ѳѣрте де дорѣтѣ ка висерѣка шѣ статвлѣ се конѣккре днтр'одатъ шѣ ла знѣ локѣ, ѳѣкаре прѣн аѣ сѣѣ репрезентандѣ днтр'о армонѣ кѣ тотѣвлѣ ѳрѣдѣскѣ, конѣформѣ спѣритѣвлѣ висерѣчѣѣ лѣѣ Хрѣстосѣ. Атѣнчѣ дѣн о асѣменеа конѣккратѣ ар ресѣлта ка знѣ фелѣ де конкордатѣ, каре с'ар преѣаче дн леѣе сѣѣ регѣламентѣ. Еарѣ дѣкѣ кѣтва дѣн непорѣчѣре ачестѣ фелѣ де кодѣцелѣере нѣ с'ар пѣтеа ажѣнѣе, атѣнчѣ статвлѣ сѣѣ адѣкѣ потестатеа леѣислатѣвѣ мѣренѣскѣ ар ѳѣ сѣлѣтѣ дн пѣтереа атрѣвѣдѣнлорѣ сале а'шѣ мерѣе дн дрѣтѣвлѣ сѣѣ дѣнѣ есѣмпѣвлѣ Рѣсѣѣѣ шѣ алѣ Грѣчѣѣѣ, де знде ар ресѣлта пентрѣ клерѣ о леѣе „de nobis sine nobis, чеѣа че тотѣ ар ѳѣ пѣдѣтѣо, дѣкѣ цѣрѣле рѣмѣнѣштѣ ар ѳѣ рѣмасѣ сѣѣ свѣрапѣтатеа Рѣ-

сѣѣѣ; еарѣ ачѣста сѣ нѣ о зѣте клерѣвлѣ пострѣ нѣчѣ не знѣ моментѣ. —

Сѣнт де пѣрѣре кѣ дѣкаѣ о комѣсѣзѣне пре- гѣтѣиторѣ с'ар пѣтеа комѣзѣне кѣарѣ кѣ депѣлѣнѣ днвоѣре а капѣлорѣ венѣрабѣлѣ аѣ клерѣвлѣ.

Маѣ рѣмѣне аотѣдатъ дѣкѣ пѣсѣтѣѣ о дн- трѣвѣчѣзна: Карѣ е рапортѣвлѣ дѣнтре мѣтропо- лѣдѣѣ Прѣнчѣпателорѣ шѣ дѣнтре патрѣархѣтѣвлѣ Anadolieѣ шѣ пѣлѣ дн кѣтѣ акѣтомѣа висерѣчѣѣ молдаво-ромѣнѣе есте мѣрѣнѣнѣтѣ дѣн партеа ачѣста? Истѣрѣа не а пѣстратѣ шѣ зрѣте де дрептѣвлѣ ексархѣлѣ пентрѣ мѣтрополѣдѣѣ Прѣнчѣ- пателорѣ. Апоѣ ар ѳѣ ка тотѣ кѣ ачѣстѣ ока- сѣзѣне сѣ се деѣнѣзе кѣ тотѣ преѣсѣзѣнеа по- тѣстатеа де патрѣархѣ, де ексархѣ шѣ де мѣ- трополѣтѣ. каре тотѣдеавна нѣ аѣ фостѣ пѣсѣтѣ рапгѣрѣ дешерте, чѣ нѣште атрѣвѣдѣнѣ де марѣ днсемпѣтате маѣ вѣртосѣ пентрѣ кѣтева пѣдѣнѣ де рѣлеѣеа ресѣритѣнѣ орѣдоксѣ. Треѣѣе сѣ се мѣмѣресѣкѣ лѣкрѣвлѣ дѣн капѣлѣ локѣвлѣ, сѣ се шѣте кѣратѣ, дѣкѣ патрѣархѣтѣвлѣ Anadolieѣ арѣ врѣзнѣ дрептѣ де амѣстѣкѣ дн леѣислатѣвѣнѣле сѣнодалѣ молдаво-ромѣнѣштѣ, врѣзнѣ дрептѣ де реѣсѣзѣне, орѣ де конѣрѣмаре, сѣѣ кѣарѣ вѣто, — сѣѣ кѣ тѣте ачѣстѣа дѣ лѣпосѣскѣ. Ноѣ ве- демѣ де ес. кѣ кѣарѣ грѣчѣѣ дѣн Грѣчѣа рѣсѣрѣ тотѣ атѣрѣнареа дѣсчѣплѣнарѣ дѣла Кѣнополѣ, пѣотрѣндѣ пѣсѣтѣ комѣнѣзнаеа догѣмѣтѣкѣ. Стрѣвѣ дѣтерѣ мѣтрополѣтѣвлѣ лорѣ дѣла Карловѣдѣ тѣ- тѣвлѣ шѣ рапгѣ де патрѣархѣ, ѳѣрѣ ка сѣ днтреѣе не алѣ Anadolieѣ.

О честѣзѣне гравѣ ачѣстѣ пентрѣ капѣнѣштѣѣ дѣн клерѣвлѣ молдаво-ромѣнѣѣ.

1859, Маѣ 1./13.

Г. Б.—

неперациѣни поже, — тотѣ аѣтеа интересе вѣтале ачестеа пентрѣ статѣ.

— А лѣ доilea дрептѣ принципалѣ кѣвенитѣ статѣлѣ есте маї мѣлѣ опрѣторѣ декѣтѣ порѣнчѣторѣ. Статѣлѣ адѣкѣ аре воїѣ депѣлѣнѣ а опрѣ орѣче фѣнкѣцѣлѣ релѣцѣосѣ, каре ар ловѣ сѣѣ дѣ лецѣ неперале де але дереї, сѣѣ дѣ мораль, сѣѣ каре ар тѣрѣвра лѣнѣштеа дереї, орѣ ар конѣтѣрѣа пачеа дѣнтрѣ дѣферѣтеле конѣфѣсѣлѣнѣ релѣцѣосѣ. Ачестѣ дрептѣ се пѣмеште де кѣтѣрѣ канонѣштѣ *Jus circa sacra*, еарѣ патѣра лѣї се поѣте кѣнѣште маї мѣлѣ дѣн есемпле, пре-кѣм дѣнтре алтеле:

А опрѣ деѣнѣмарѣа шѣ аѣрѣсѣреа пѣлѣкѣ а алторѣ конѣфѣсѣлѣнѣ, каре ар траѣе дѣлѣнѣ сѣне черте, тѣрѣврѣрѣ дѣлѣнѣтѣрѣ, ресѣнѣтѣрѣ дѣнаѣарѣ. *Dogmela* шѣ морала се потѣ пропѣга де мѣнѣне шѣ фѣрѣ дѣнѣрѣї шѣ влѣстѣте. —

А пѣ сѣферѣ негѣдѣтѣорѣа кѣ *reliquii falsae*, прѣн каре с'ар скѣте ванѣ дѣн статѣ. — А опрѣ дѣмѣлѣдѣреа праонѣчелорѣ прѣсте челе пѣмѣте дѣмпѣрѣтѣштѣ, пентрѣка мѣлѣонѣтеле де тѣнѣ оменѣштѣ шѣ де алте пѣтерѣ лѣкрѣтѣорѣе дѣн статѣ се пѣ декаѣтѣ дѣн тѣрѣндѣвѣї шѣ лѣне спре пѣгѣвѣреа статѣлѣ шѣ а конѣчѣтѣденѣлорѣ; — не лѣлѣгѣ ачѣста *otium pulvinae diaboli*; — дѣн конѣтѣрѣ а рекомѣнда *ierarchiei* кѣ дѣн серѣвѣторѣле канонѣчѣште лѣгѣте рѣтѣлѣ сѣ се есекѣтѣзе кѣ тотѣ пѣтѣнѣцѣосѣ евлѣвѣї шѣ маїѣстѣте, нелѣпоинѣдѣ нѣчѣ дѣнѣвѣдѣтѣрѣтеле вѣсерѣчѣштѣ одѣтѣ тѣкар.

А опрѣ сѣвѣ греа недѣнѣсѣ прѣїмѣреа де мѣнѣорѣнѣї шѣ мѣнѣорѣене ла вѣїѣда монѣстѣкѣ, еарѣ маїорѣенѣтѣтеа сѣѣ врѣстѣнѣчѣа сѣ се дѣнѣлѣгѣтѣ дѣлѣнѣ лецѣлѣ дереї, сѣѣ сѣ се фѣкѣсѣзе дѣнадѣнѣсѣ конѣтѣсѣратѣ клѣмеї ачѣсторѣ дереї (де ес. 25 анѣ?). —

А нѣмѣчѣ орѣче актѣ с'ар фѣче кѣ ажѣторѣлѣ Сѣмонѣї, не каре шѣ канѣнѣтеле о батѣ шѣ о конѣданѣтѣ кѣ тотѣ некрѣдѣареа (кан. 4, 5, 17 Апост.; Сѣнод. еѣкѣм. Нѣк. 7 etc.)

Статѣлѣ че е дрептѣ, пѣ поѣте нѣчѣдекѣм

ла дарѣлѣлѣ знѣї хѣротонѣтѣ, дѣ поѣте дѣнѣсѣ сѣвѣтраѣе вѣнефѣцѣїлѣлѣ кѣштѣгѣтѣ прѣн ачѣеа хѣротонѣїѣ нелѣцѣївѣтѣ шѣ а'лѣ трѣмѣїте сѣ'лѣ цѣнѣ ачѣла каре л'а хѣротонѣтѣ. —

А ре'нѣрѣла кѣ шѣлѣ тѣре шѣ кѣ браѣдѣ дѣпѣлѣтѣ орѣче ерѣнѣцѣїне де фѣанѣтѣсѣлѣ, конѣтѣрѣвѣторѣ де лѣнѣште шѣ кѣарѣ де маѣна гѣбернементѣлѣ.

А опрѣ шѣ некѣмѣпѣтѣта дѣмѣлѣдѣре а пре-оцѣлорѣ де мѣрѣ. Тѣмеїлѣлѣ е дѣнѣвѣдерѣтѣ. Ре-гѣларѣе дѣн ачѣстѣ прѣвѣнѣцѣ дѣнкѣ е фѣрте ин-тецѣїорѣе.

А пѣ сѣферѣ прѣн парѣхѣї шѣ епарѣхѣї вѣсе-рѣканѣ кѣ тотѣлѣлѣ кѣзѣцѣї морѣлѣчѣште.

— А лѣ трѣїлеа дрептѣ принципалѣ кѣвенѣнѣтѣ статѣлѣ есте: *Suprema inspectiune* (*Jus inspectionis supremae*) прѣсте тотѣ че се фѣче шѣ се дереѣе дѣн лѣнѣтѣрѣлѣ иерѣрѣхѣїлорѣ вѣсерѣчѣштѣ. — Дѣндѣтѣ че тѣревѣїмѣ се конѣчѣ-демѣ, кѣтѣкѣ тѣмѣрѣї иерѣрѣхѣїлорѣ вѣсерѣчѣштѣ дѣнкѣ сѣлѣтѣ оменѣї ка тоѣї оменѣї, сѣнѣнѣї ла сѣлѣвѣїчѣлѣнѣ шѣ пѣкѣте, авѣтѣ се рекѣнѣошѣтемѣ, кѣтѣкѣ статѣлѣ е дѣторѣ се цѣнѣ самѣ де пѣр-тѣрѣле дѣн аѣарѣ а ле тѣтѣрѣорѣлѣ клѣрѣцѣїлорѣ де сѣсѣ пѣлѣнѣ жосѣ. Шѣнѣ сѣнѣгѣрѣ вѣсерѣканѣ рѣв-воїторѣ поѣте стрѣка кѣ пѣтерѣнѣчѣеле сѣле мѣж-лѣче сѣрѣїтѣвале маї мѣлѣ де кѣтѣ о тѣрѣлѣ пѣ-терѣосѣ де остѣшѣ реѣелѣ. Дѣчѣ

Тѣте актѣле офѣцѣїале вѣсерѣчѣштѣ, тоѣте декѣретѣле, орѣдѣнѣдѣїнѣїле шѣ черѣкѣларѣеле архѣе-рѣешѣї тѣревѣе сѣ се фѣктѣ маї дѣлѣїѣ кѣнѣосѣкѣте гѣбернѣлѣї (*placetum regium*).

Тѣте сѣнодѣле дѣчѣесѣне шѣ провѣнѣчѣїале сѣ се десѣкѣдѣ кѣ шѣїреа гѣбернѣлѣї; еарѣ ла дес-батѣрѣї се стеа де фѣдѣ — фѣрѣште фѣрѣ воѣтѣ дѣвѣїсѣїѣ — кѣте знѣлѣлѣ сѣѣ дої конѣсарѣ аї гѣ-бернѣлѣї. (Аша есте дѣн Рѣсѣїа шѣ дѣн алте статѣрѣї).

Тѣте инѣстѣтѣтеле вѣсерѣчѣштѣ, пре-кѣм сѣ-мѣнарѣїї, шѣкѣле клѣрѣкале, монѣтѣсѣрѣїї, кѣсе де непѣтѣнѣчѣошѣї шѣ а. потѣ фѣї вѣсѣтѣте *ex officio de*

Suvenire de Calatoria

in

Basarabia mezinala.

de G. Sion

(Обратe din Прѣхъ тр.)

Тотѣ деспре цѣрані. Амѣ ворбитѣ де клерѣ ши де преоді, днаинте де а днкеіа артиколзлѣ деспре цѣрані. Нѣ воіх съ ласѣ лакзна ачѣста дн скріереа теа, днтѣх пентрѣ къ воіх съ тѣ динѣ де етика конченцизней, алѣ доілеа фіндикъ амѣ о симпатіе партікуларѣ пентрѣ класа ачѣста де бмені. Ачѣста віне ноте дин казсъ къ мі-амѣ петрекѣтѣ маі тóтѣ копільріа ла цѣрѣ; ши дн фацѣ къ місерііле содїегѣдеі де ораше каре адесеорі тѣ факѣ де казѣ дн деченцизніле челе маі негре, свенеріле негречерілорѣ невіновате дела цѣрѣ дндлческѣ дин кѣндѣ дн кѣндѣ ілзсізніле теле. Дні факѣ ідеа къ лѣтеа чеа адеврѣтѣ, лѣтеа аша кѣтѣ о чере торала, нѣмаі дн попорѣ о ноте афла чінева.

Нѣ штіѣ дакъ дин копільріѣ авеатѣ інстінктеле де поетѣ, нѣ штіѣ дакъ лантеле цѣранчеі пе каре л'амѣ озптѣ аѣ фостѣ рѣмасѣ тотѣдеавлѣ калдѣ дн вінеде теле, дар' штіѣ къ де ши амѣ фостѣ креокѣтѣ къ ідеі воерешті; де ши азїаѣ трѣтѣндѣ пе цѣрані къ елітетѣлѣ де ромѣнѣ, каре мі се пѣреа сінонімѣ къ ачела де кѣне; де ши ведеамѣ къ елѣ ера тотѣдеавна трѣтатѣ ка інструментѣ де тѣнкѣ дн фолосѣлѣ алтора, тотѣші днкѣ дин прѣнчїѣ ізвїамѣ класа цѣранілорѣ; ши еі, тотѣдеавна сімціторі пентрѣ драгостеа ачѣста, атѣтѣ де тѣлѣтѣ тѣ ізвѣаѣ, дн кѣтѣ кѣндѣ тѣ дѣчеамѣ дн сатѣ ла сѣрѣкторі саѣ ла шесѣторі, тѣ пѣртаѣ дин браце дн браце ши тѣ нѣтеаѣ днцѣрелѣ. Кѣндѣ авеаѣ вре о невоіе, врепнѣ неажнпсѣ, врео дѣрере, прїн міне кѣпѣтаѣ фавóреа пѣрїнцилорѣ меі.

Дар съ віѣ ла лакзна артиколзлѣ меѣ.

Дн прївіреа матеріалѣ цѣранлѣ дин Бе-

саравіа есте тѣлѣтѣ маі віне де кѣтѣ ачела де дїнкóче де Прѣтѣ. Елѣ нѣ есте аша де таре есплоататѣ де кѣтрѣ пропрїетарі саѣ де кѣтрѣ жїдані; дин тѣнка са се фолосеште маі віне де кѣтѣ аїче. Де ачѣеа къ о тѣлѣдѣміре неспѣсѣ ведеамѣ вѣлѣ-стареа лорѣ матеріалѣ. Маі къ нѣ есте касѣ дн сатѣ, пе лѣпгѣ каре съ нѣ се ваѣтѣ кѣте доѣ трѣі каре ши кѣте знѣ пѣлгѣ сѣѣ пѣрете. Маі тотѣ локвіторїлѣ аре кѣте шесе воі, патрѣ вачі ши о сѣтѣ де ої; фрѣнташіі аѣ пѣлѣ ла 50 капете віте марі ши 300 ої; ачештіа сѣнтѣ ачѣі карі аѣ копїі маі тѣлѣтѣ. Маі къ нѣ се веде фїінде тѣршавѣ ши сдренцѣрóсе, нїчі вѣрваді саѣ фетеі фѣрѣ дн-кѣлѣдѣмінте.

Дѣлѣ черчетареа че фѣкѣрѣтѣ, казса ачѣстеі дїферїнде есте днтѣх къ воерескѣлѣ (клака) нѣ есте аша де днповорѣторїѣ, ши алѣ доілеа къ локѣріле сѣнт маі ларїі.

— Віне, вѣдікѣ, зїчеамѣ знѣі цѣранѣ, дѣкъ дин міла лѣі Дѣмнезеѣ сѣнтѣді аша де віне кѣпрїшіі, пентрѣ че нѣ вѣ фачеці нїште локвінде маі вѣлїшóре? Амѣ вѣзѣтѣ цѣрї знде цѣранїі нѣ сѣнтѣ аша де богаді, дар' къ тóте ачѣсте аѣ касе ши акаретѣрї тетеїніче. Че сѣнтѣ бордеїле астеа проасте ши колїбле ачѣсте де стѣхѣ?

— Еї, Домнїле, не-амѣ прїчепе ши ної а пе фаче касе пе тетеїліе ши акаретѣрї маі статорніче; дар, везі Дта, локѣлѣ нѣ е алѣ пострѣ вѣчїнікѣ, ши стѣпѣнѣлѣ мошіеі кѣндѣ і-а авате ноте съ пе гонѣскѣ де аїче.

— Де акѣм днаїнте съ н'аведї грїжѣ: дѣлѣ леціле Молдовеі пропрїетарїлѣ нѣші ноте гонї локвіторїі.

— Хеї! штімѣ ної че е пеоте Прѣтѣ, кѣчі ши ної сѣнтѣмѣ де аколо, ши де врѣнѣ віне н'амѣ фѣдїтѣ ла рѣші. Аїче тотѣ маі віне аѣ фостѣ де кѣтѣ песте Прѣтѣ; нѣ штіѣ де акѣтѣ че а маі фї.

— Dar de че нз в'аці фькьтѣ ливезі ші грѣдині не лънгъ касе?

— Че не-ар фі фостѣ възне? Ноі аиче съптемѣ кз двоіоѣлъ; дака се дуплирескѣ, де пілѣ, аніі ші нз не маі пѣтемѣ двоі, не къ-тъмѣ алтъ мошіе. Де че дар съ лъсъмѣ ливезі алтора?

— Dar de акъм аста нз ва маі фі.

— Вомѣ ведеа, къконе, че се ва хотърж. Ноі не-амѣ днцелесѣ....

— Че фелѣ?

— Пъпъ дн треі ані, нз авемѣ вое съ не дъчетѣ знде вомѣ воі?

— Съ въ лъсаці цѣра?

— Че не е възпъ цѣра фъръ де феричіре? Де кѣтѣ съ ажнцетѣ ла сорта църанълі де песте Прѣтѣ, маі віне ла рѣсѣ саѣ ла тѣркѣ. Врео къдѣва де аі поштрі с'аѣ днскрісѣ ла тѣркѣ ла Галаці: ле се дѣ песте Дъпъре локърі ларці кѣтѣ ворѣ пѣтеа копрінде, ші нзмаі діжтѣ съ деа, асеміне ші скзтѣлъ де вірѣ не шесе ані. Еі днкъ нз се дндзрѣ съ се деспартѣ де ноі ші де цѣрѣ, дар дак' омѣ ведеа, ші ноі кз тоціі не-омѣ дъче.

Съ къцете ла ачѣста ачеі чо аѣ съ се окъпе кз реорганисареа цѣреі! Бесарабіа пѣте съ се дешерте, ші акъма шапцълѣ де хотарѣ есте маі зшорѣ де трекутѣ де кѣтѣ Прѣтѣлѣ. Дупвздінареа локзіторілорѣ есте скъдереа богъціеі цѣреі.

Дакъ ачеі че аѣ фькьтѣ регълментълѣ адоптаѣ алте тѣвѣрі, астъзі нз ам ведеа атѣте сате ромънешті песте Дъпъре; нз ар фі емі-гратѣ атѣціа локзіторі дпн Молдова, ші попъла-цізнеа ар фі фостѣ дндоітѣ.

Чінева не днкредінуѣ кз зпѣ сатѣ де Молдовені трекундѣ песте Прѣтѣ ші перѣсіндѣ знде се ашеза дн Бесарабіа, аѣ трекутѣ ток-маі песте Ністрѣ, знде зпѣ рѣсѣ леа акордатѣ кончесізні маі ларці. Асеміне непорочіре нз

с'ар фі днтъмплатѣ, дакъ църанълѣ пострѣ ар фі фостѣ ліпітѣ де пѣмънтълѣ патриѣі сале.

Днтрѣ адевърѣ, дакъ цѣріле пѣстрѣ с'арѣ скърѣе де локзіторі прпн емігрѣріле челе не-контеніте, атънчі амѣ ведеа не стрѣні прпн іптріцелѣ лорѣ фькьндѣ не пѣмънтеніі поштрі съ чеарѣ колонісареа локзілорѣ кз локзіторі етероцені: ачештіа ар вені кз кълтѣра лорѣ, кз чівілісацізнеа лорѣ, кз фабрічеле лорѣ, кз соціе-тъділе лорѣ де тотѣ феліълѣ; ар пъне тѣпа не тѣте ресортеле продъкѣторѣ де богъціе, ші атънче элементълѣ каре не дѣ пѣме дн лѣме, еле-ментълѣ націоналѣ, с'ар авсорві!

Трістѣ презічере; деа домнълѣ съ нз се реалісезе вр'одатѣ!

Сънт ѡмені карі, дпн діферіте пѣнтѣрі де ведеа, съсцінѣ прпнціпілѣ колонісѣреі; озпѣ днкъ зпні карі афіртѣ кз богъціа цѣреі ар проспѣра маі ренѣде, дакъ, дн локѣ де църані ромъні, амѣ авеа петці.

Еѣ днсѣ, порпіндѣ дпн пѣнтълѣ де ведеа націоналѣ, воіѣ комбате кѣтѣ воіѣ пѣтеа ші кѣтѣ воіѣ трѣі асеміне прпнціпіѣ іпѣрналѣ, ші спѣрѣ кѣ тотѣ націзнеа ва фі кз міне, къндѣ ва ве-деа кз есте ворѣа де віаца саѣ де пеіреа са.

— Деспре школі ші націоналітате. Опріндъне ла о постѣ пентрѣ скімъареа кайлорѣ, вені зпѣ вѣіатѣ ка де 12 ані ші дъпъ че фькѣ о днкпнѣчзне кзріосѣ, маі днтѣлѣ плекъндъсе пѣпъ ла пѣмънтѣ, апоі днцѣнъкнндѣ, апоі скъ-лѣндъсе дн пічѣре, кз тѣпіле ла пентѣ, не спѣсе кътева ворѣе рѣсешті ші апоі черѣ съ не сърѣте тѣпіле.

Вѣіатълѣ ера ромънѣ. Ворѣеле лѣі ераѣ о салѣтаре де възпъ веніре, дъпъ moda рѣсеаскъ. Не спѣсе кз дн сатѣ есте школъ, кз даскълѣлѣ есте рѣсѣ, кз днвадѣ нзмаі рѣсеште.

Ачѣста не дѣте мотізѣ де серіосѣ къце-тѣрі. Прпн індъкцізне ведеамѣ планѣріле полі-тіче а ле Рѣсіеі. А днтродъче элементълѣ олавонѣ прпн школі ші прпн вісерічі, а креште

tiperimea дн принципіале сервілізмъши ші дн
вредінда сервітцеі, еать васеле тѣріеі ші а
тѣріеі ачестві маре імперіѣ!

Нъ пѣтеатѣ десанпрова о асемеіеа політїкѣ;
дакъ амѣ фї фостѣ рѣші, ші пої амѣ фї конлѣ-
кратѣ ла ачестѣ оперѣ грандіоуз. Дар сісте-
мълѣ деснаціоналізмѣрѣі, каре прївіа не фращї
поштрї дн Бесаравіа, не атїңеа пѣлѣ ла
інімѣ.

Дар жѣтѣтате де секолѣ се веде къ нѣ
фѣсе де ажѣнсѣ пентрѣ конспареа деснаціо-
налізмѣрѣі. Націоналітатеа нѣстрѣ есте предес-
тінатѣ а се перпетѣа дн секолї, ші ромѣнълѣ
дн Бесаравіа а ретасѣ тотѣ ромѣнѣ, ка кѣтѣ
о'ар аѣла ші асѣзі сѣв гѣвернѣ націоналѣ. Кѣ
факѣлѣтїе сале челе патрале, елѣ днвѣдѣ
кѣте пѣдіне кѣвінте пентрѣ ка сѣ се днцелѣгѣ
кѣ гѣвернълѣ чѣлѣ domina, дар елементълѣ сѣлѣ
а фостѣ атѣтѣ де таре, дн кѣтѣ, рѣшіі карї аѣ
трѣтѣ днтре дѣшїі, аѣ фостѣ невоїдї еї оз
днведе лїмба ромѣнълї.

Треѣе сѣ сперѣшѣ, орї кѣм орѣ венї дн-
преїцѣрѣіе, къ дн локлѣ лїмбеі рѣсешї се ва
пѣне претѣтїндеіеа дн школе дн Бесаравіа
лїмба націоналѣ. Невоїа ачестѣа акѣта о сім-
пескѣ ші кїарѣ локѣторїї де сѣтїндїе славопѣ,
карї аѣ рѣтасѣ дн партеа нѣстрѣ: тоїї араѣ
дорїнда а лї се фаче школі ші а лї се да дас-
калі ромѣні. Гѣвернълѣ актѣалѣ, де ші прові-
сорїѣ, нѣ треѣе оре сѣ профїте де асемеіеа
дорїндѣ? Лѣкѣлѣ е фѣрте реалїсавїлѣ, кѣчї не
статѣ нѣ л'ар коста де кѣтѣ днгрїжіреа: локѣ-
торїї, карї аѣ дестѣле мїжлѣче матеріале, арѣ
днжмїна вѣкѣрошї орї че келѣїеле.

(Ва зрма.)

БИБЛОГРАФІЪ ТЕОЛОЦКЪ.

Днтре кѣрїосїтѣїе лїтераре а ле тїмпълї
нострѣ аѣлѣтѣ шї о карте че трактѣзѣ не ларгѣ
деспре челе доѣ вїсерїчї марї, апѣсѣна шї

рѣсѣрїтѣна днтрѣ о епохѣ кѣндѣ ачелѣ сѣчетѣ
сѣтѣлѣ а фї адорпїтѣ сѣлѣ делѣтѣратѣ къ тотѣлѣ.
Ачѣа карте а кѣреї-реченсїеіе скѣртѣ не про-
пѣсерѣтѣ а ешїтѣ естїмпѣ дн лїмба магіарѣ
шї порѣтѣ тїтѣла:

Ճ Ն Ի Ճ Ն Ե

сѣлѣ гласѣлѣ кредїндеї шї алѣ історїеї пентрѣ
знїреа грѣчїлорѣ незнїдї къ вїсерїка романо-
католикѣ.

Карте прѣтїатѣ де кѣтрѣ корпѣлѣ теоло-
цїкѣ алѣ знїверсїтѣдїї ч. р. дн Песта дн фѣн-
дѣчѣіеа рѣпосатѣлї Іосїфѣ Хорватѣ, канонїкѣ
дела Калоча.

Скрїсѣ де

Франчїскѣ Хорватѣ,

преотѣ дн діеѣеса Калочѣі, докторѣ де теоло-
цїѣ, дїректорѣ алѣ цїмпасїлї дела Баїа, про-
фѣсорѣ де лїмба грѣкѣ шї математїкѣ.

Дн Калоча 1859. *)

Ачѣстѣ карте кареа нѣ конпрїде маї пѣдїнѣ
де 32 кѣле дн октаѣ маре, се десѣаче дн
трѣї пѣрдї прїнчїпале, дн маї мѣлѣе капете шї
капїтѣле, еарѣ алѣтѣреа знѣ сѣплементѣ. Челе
дїнтѣ доѣ пѣрдї трактѣзѣ не жртеле історїе
деспре неажѣновѣлѣ канселорѣ деспѣрѣїеї, еарѣ
а треїа деспре нечесїтатеа рѣзнїрїї шї сѣпле-
ментълѣ арѣ date статїстїе пентрѣ попорѣлѣ шї
клерѣлѣ грѣко-рѣсѣрїтѣнѣ незнїтѣ дн Ճնրարա,
ՐԻՏԻԱ, ԴԵՐՉԻԱ, ԳՐԵՉԻԱ, Սրինчїпателе данѣбіане,
Ճնրարա, Славонїа, Бѣнатѣ, Бѣковїна, Трансїл-

*) Unio, vagy is a hit és történetem szava
a nem egyesült görögöknek a romai katholika an-
nyaszentegyházzal egyesülésére: — A Pesti cs.
kir. egyetem hittani keze által Horváth József néh.
Kalocsai olvasó-kanonok alapítványából jutalmazott
pályamunka.

Irta Horváth Ferencz Kalocsai érsek-
megyei állózar, hittendőr, baiai nagy gymnasiumi
igazgató, görög nyelv és mennyijógtan-tanár.

Kalocsán 1859.

ваца, прекънѣ шѣ чева аместекѣ де date историче.

Ної трекъндѣ маї зшорѣ прип партеа исто- рикѣ генералѣ, карма шѣ де алтминтреа е къ- носкътъ дѣн исторѣа бѣсерическъ не знде ачешаш с'а скрѣсѣ къ тотълѣ sine ira et studio, не опрѣръшѣ маї тълѣ ла капѣтълеле че трактѣзъ деспре бѣсерѣка рѣзърѣтѣнѣ пезнѣтъ дѣн церѣле монархѣе астрѣаче шѣ маї деапрѣне деспре а ромънѣлорѣ дѣн спѣциалѣ; прѣвѣръшѣ тотълѣ пѣ- маї дѣн пѣнѣтъ де ведере обѣкѣтивѣ историкѣ; еарѣ апої не възврѣмѣ констръжнѣшѣ а дешне карма дѣн тълѣ къ пѣрере де рѣѣ пентрѣ атѣта тѣмѣ пѣрдѣтѣ, остенѣлѣ дешѣрѣтъ, хѣртѣ шѣ тѣпарѣ прѣдатѣ.

Ка съ тѣчетѣ къмкъ аѣнса карма скрѣсѣ фѣндѣ дѣн лѣмба магарѣ, е къратѣ прѣсте пѣтѣнѣ ка чѣтѣре ачелеѣа съ пѣтрънѣзъ вреодатѣ прип церѣле локѣте де попорѣле гр. рѣзърѣтене; ка съ нѣ пѣстрѣмѣ дѣнтрѣ лѣмѣкѣ маѣера чеа врѣскѣ, трѣфашѣ, дешпредѣтѣоре къ карма свѣтѣ трактате токма попорѣле не карма ашкторълѣ ар вої але къштѣга пентрѣ ставълѣ бѣсеричѣе ан- сене, дар' апої ашкторълѣ възеште кѣрѣ дѣн исторѣа шѣ статѣстѣка чеа маї позѣ о нештѣнѣцъ карма те пѣне ла шѣраре.

Чѣтѣторълѣ карма вреа съ се конвѣнѣтъ деш- пре ачѣстѣ асерѣдѣне а нѣстрѣ съ трѣкъ тѣкар нѣшта прѣсте свѣментълѣ дѣнтрѣ паѣнеле 364 шѣ 380; дѣнтрѣ асемѣнеа шѣ трактатълѣ дела н. 227 дѣнапте дешпре дѣфѣрѣнѣеле дѣнтрѣ рѣтълѣ рѣзърѣтѣнѣ шѣ апсѣнѣ, не карма ачѣстѣ дѣн зрѣтъ се парѣ аѣлѣ къпѣште маї тълѣ нѣшта ка о парѣтате шѣ ка дѣн азѣте, еарѣ спѣрѣтълѣ рѣзърѣ- рѣтѣнѣ рѣленѣосѣ къ тѣте дѣнсѣнѣрѣле оале бѣне шѣ рѣле нѣлѣ къпѣште де локѣ. Лѣмба де алт- минтреа алѣсѣ шѣ къратѣ, свѣтълѣ дѣнсѣ аде- сеорѣ скапѣ дѣн потѣстатеа скрѣѣторълѣ, елѣ нѣ шѣтѣ към сълѣ трактезе; лѣдѣкъ нѣ вреа сълѣ ажете; атѣнѣ аѣ съ свѣлѣнѣскѣ фраселе ре- ториче.

Ашеа зрѣмѣзъ фѣреште, къмкъ ашкторълѣ амѣнѣндѣсе не сѣне дѣнсѣшѣ пентрѣ скопълѣ че гонеште апѣкъ тѣжлѣче къ тотълѣ опѣсѣ аче- лѣаш, дѣнкѣтѣ кѣрѣ амѣчѣ шѣ корѣленѣонарѣе оѣ карѣ ворѣ фѣ маї практиѣ декѣтѣ дѣнсълѣ, ворѣ трѣвѣи съ ескламе: „bona causa male de- fensa. — — — — — Б.

Altu proiectu de o sistema a scrierei limbaj romane cu caractere romane in Bucuresti.

Ефорѣа инстрѣкѣе пѣвлѣче дѣн Бѣкрештѣ а адопѣтатѣ знѣ поѣ сѣстемѣ де алфавѣтѣ шѣ ор- тографѣ ромънѣ, маї дѣн конформѣтате къ прогрѣсълѣ тѣмълѣ шѣ къ пѣчесѣтѣдѣле грама- тѣеи ромъне. Де шѣ нѣ се прѣтѣнде къ ачѣстѣ ортографѣе есте чеа маї пѣрфектѣ; челѣ пѣдѣнѣ есте басатѣ не раѣнѣне шѣ патѣра лѣмѣеї, шѣ модълѣ ачѣста се пѣте аплѣка фѣрѣ инконвѣ- нѣнтѣ (зѣче Националълѣ).

Де ачѣса о пѣвлѣкѣмѣ шѣ ної пентрѣ ка чѣтѣторѣи поштрѣе съ аѣвѣ къпѣштѣнѣцъ дешпре дѣнса.

ALFABETULU

adoptatŭ de comisiunea gimnaziale si aprobatŭ de eforia scoliloru prin jurnalulu de 23. Oct. 1858ŭ

I. VOCALI.

a, ъ, e, i, ѣ, o, ѝ, ea, oa.

1. Literele cillirice: a, e, i, o, ѝ si ѝ se scriu cu litere latine corespunďatoric: a, e, i, o, ѝ si u.

Exemplu:

ape, (are); epă, (eră); invitaře, (invitare); orbire, (orbire); umbră, (umbra); barbă, (barba).

2. Litera cirilică ѝ se scrie cu litera latină dela care este derivată, adică cu a sѣu e provѣ- ădate cu unulŭ din semnele acestea (˘), (˘) ѝ, а; ѣ, ѣ. —

Exemplu:

арѣ, (ară); арѣ, (ară); dela apare, (arare); лѣдѣ, (laudă); лѣдѣ, (lăudă); (dela лѣдѣре, lăudare); вѣдѣ, (vădŭ); вѣзѣ, (vădŭtŭ) (dela вѣдѣре, vede- re); нѣмѣрѣ, (numerŭ); (plur. нѣмѣре, (numere);

пѣрѣ, (pêrű), (plur. пѣрї, pērї); вѣрѣ, (vêrsű) (pers. 2 вермі, verşı); вѣрѣ, (vêrű).

3. Litera cirillică i se scrie de ordinariu cu i.

E s s e m p l u :

дѣтрѣ, (întru); дѣчепѣтѣ, (începutű); рѣпѣ, (rîpă); рѣпосѣ, (rîposű); дѣн, (în); дѣчепере, (începere).

E s c e p t i u n e :

În ȕicerile, în cari acestű sunetű este derivatű din a și e urmate de consunele n m se scrie cu litera latină corespunȕetoria provȕduță cu semnul (') sėű (')

E s s e m p l u :

арѣндѣ, (arândű) (dela arape, arare); кѣнтѣндѣ, (cântândű) (dela кѣнтаре, cântare); лѣпѣ, (lăpă); пѣптече, (pântece) etc.; авѣндѣ, (avėndű) (dela avere, avere); черѣндѣ, (cerėndű) (dela черере, cere) etc.

4. Diftongulű cirillicű ea ca sunetű derivatű din e se scrie de ordinariu cu acėstă literă latină accentată, adică cu é.

E s s e m p l u :

ѣеарѣ, (fėrá); чеарѣ, (cėrá); чеапѣ, (cėpă); леарѣ, (lėgă); неарѣ, (nėgră); чеатѣ, (cėtă).

E s c e p t i u n e .

Numai în ȕicerile feminine cari sântű terminate în e, cândű aceste se determină prin articolulű a, în zicerile mea, rea, grea, viorea, și cateva altele analoge, și în imperfectulű Ind. Act. allű conjugării II și III se scrie diftongulű cirillicű ea cu literele latine corespunȕetorie: ea.

E s s e m p l u :

парѣа, (parteа); карѣа, (carteа); виореа, (vioreа); стеа, (steа); ѣчеа, (făceа); тѣчеа, (tăceа); череа, (cereа).

5. Diftongulű cirillicű oa ca sunetű derivatű din o se scrie de ordinariu cu acėstă literă accentată, adică cu ó.

E s s e m p l u :

моарѣ, (móрте); моарѣ, (mórá); коадѣ, (códă); роарѣ, (rógă); ноапѣ, (nóрте); коастѣ, (cóstă).

N o t ă .

I. și u semisone se prevėdű cu semnele usi-

tate și în scrierea cu litere cirillice, a, e. ѣакѣ, (facű); ѣачї, (facї); домнѣ, (domnű); домї, (domnї). — (Capetu va urina.)

COBE REA.

Povestea Romanului.

I.

Е о zi дѣн примѣварѣ,
Кѣндѣ планета некѣчїсней
Вине 'n paza semilѕней,
Шї ромѣнїї дела царѣ
Зїкѣ кѣ есте кобе реа.

Се дѣнтѣмплѣ-адесе óрѣ,
Кѣндѣ знѣ реде е сѣ казѣ,
Кѣндѣ знѣ омѣ ва фї сѣ мóрѣ,
Ор четѣцї се рїнѣзѣ,
Не вестеште астѣ стеа.

II.

Те кѣпосѣкѣ дѣп' алѣ тѣѣ пѣме,
Кѣ те кїамѣ дѣчїѣерѣ,
Апѣелѣ, че 'нтр'ачеастѣ лѣме,
Есїлатѣ аї фостѣ дїн черѣ.

Дар' тѣ каре-ераї стеа кастѣ,
Шї кѣратѣ ла 'нчепѣтѣ,
Чїн' 'цї а датѣ лѣтїн' ачеастѣ,
Кѣндѣ дїн черѣрї аї кѣзѣтѣ!

Кѣ профетѣлѣ Ісаїе,
Кѣндѣ дїн арѣа лѣї кѣпта,
Дѣнтр'о сакрѣ профетїе,
Не-арѣтѣ мїсїа са.

Кѣ ештї demonilѣ мїнчїсней,
Шї дїн черѣ кѣзѣтѣ стеа,
Ка сѣ фїї а semilѕней,
Тотѣд'азна кобе реа!